

Postavenie a činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky vo vzťahu k všeobecným súdom

**JUDr. Milan Ľalík,
podpredseda Ústavného súdu Slovenskej republiky**

I. Ako negatívny zákonodarca v rámci rozhodovania o kontrole ústavnosti právnych noriem

1. v abstraktnej forme - zákon platný a účinný, inak konanie zastaví
2. v konkrétnej forme - zákon aplikovateľný (nemusí byť už platný či účinný) na návrh všeobecného súdu podľa čl. 130 ods. 1 písm. d) a čl. 144 ods. 2 ústavy za podmienky, že
  - a) súd má splnené podmienky konania (právomoc, príslušnosť, zaplatený súdny poplatok a pod. porovnaj PL. ÚS 39/2011, PL. ÚS 14/2013, PL. ÚS 1/2010)
  - b) namietaná norma je aplikovateľná v konaní, čiže existuje súvislosť medzi prerokúvaním konkrétnej veci a uplatnením návrhovej právomoci a
  - c) právoplatnosť uznesenia o prerušení konaní

Ústavný súd si vyhradzuje právo preskúmať a samostatne posúdiť tak splnenie podmienok pred všeobecným súdom, ako aj prejudicialitu (aplikovateľnosť) – PL. ÚS 12/2012.

II. Ako inštančne „nadriadený“ súd v rámci subsidiárneho rozhodovania o ústavnej sťažnosti za podmienky, že

1. boli vyčerpané všetky účinné procesné i hmotnoprávne prostriedky proti meritórnemu rozhodnutiu všeobecného súdu (odvolanie, dovolanie, sťažnosť ap.)
2. a) sa namieta protiústavnosť rozhodnutí -
  - v prípravnom trestnom konaní (väzba, zadržanie),
  - v trestnom konaní
  - v občianskom súdnom konaní
  - v správnom konaní
- b) spočívajúca v chybách - dokazovania (deformované, opomenuté, hodnotenie dôkazov ap.)
  - súdneho rozhodovania pre svojvôľu v zmysle extrémneho nesúladu právnych názorov s vykonanými

- skutkovými zisteniami,
- nerešpektovania kogentnej normy či ustálenej judikatúry,
  - preskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov či
  - extrémneho rozporu s princípmi spravodlivosti, v rámci ktorých musí „búrať rôzne mýty“, ako napr. námietku premlčania neuznať pre jej rozpor s dobrými mravmi, alebo vychádzať z preferencie platnosti úkonov oproti tvrdenej neplatnosti, zásady pacta sunt servanda, či ochrany dôvery v platný právny poriadok, statočnosť druhej strany, konanie orgánov verejnej moci, právnej istoty a pod.
  - ústavne konformnej interpretácie a aplikácie právnych noriem a najmä zdôrazňovanie priamej aplikovateľnosti ústavy.

3. Záväznosť rozhodnutí Ústavného súdu

- kasačná (bezvýhradná) – nemožno obísť ani predložením predbežnej otázky SD EÚ
- precedenčná- ratio, obiter dictum – na podobné prípady rovnakého druhu
- chýba nám prepracovanejšia doktrína precedenčnej záväznosti

III. Ústavný súd ako orgán ochrany ústavnosti pre bezprieťahovosť súdneho konania, kde jeho rozhodnutia sú dôležitým a efektívnym prostriedkom nápravy a plnia funkciu

- akceleračnú
- satisfakčnú
- reparačnú
- v trestnom konaní sa majú prieťahy v konaní premietiť do zastavenia trestného konania alebo zmiernenia trestu, tak aby sa nemuselo „platiť“ vinnému za prieťahy a ešte aj náklady na jeho obmedzenie osobnej slobody.

IV. Zásada subsidiarity trestnej represie má reflektovať dvojaký prístup

1. akcesórny - druhotný
2. subsidiárny - ultima ratio v rámci hierarchie zodpovednosti (civilnej, disciplinárnej, správnej a trestnej (prax – príliš sa kriminalizujú súkromnoprávne vzťahy, vôbec sa nepoužíva test proporcionality medzi základným právom a slobodou a verejným záujmom a pod.)

V. Závery

- opúšťať právny formalizmus a pozitivizmus či iba jazykový výklad
- viac využívať moderné ústavne princípy a zásady interpretácie práva, ako princíp poporcionality, prežarovania materiálneho jadra ústavy, zdravého rozumu, dobrej viery a poctivosti v konaní
- zmeniť štýl písania súdnych rozhodnutí (rozsah do 6 strán, obsah sústrediť na vlastnú argumentáciu), aby nešlo o rekonštrukciu spisu atď.
- viac chrániť súkromie a ľudskú dôstojnosť voči štátnej moci, ktorá slúži občanom a nie naopak, čo je bežnou praxou
- intenzívnejšie chápať spravodlivosť, ktorá nie je absolútna, ale relatívna a ani nie je všeobecná, ale konkrétna.